

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

beschikking

Directoraat-Generaal
Wonen, Bouwen en
Integratie
Rijnstraat 8
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kenmerk
2012-0000420244

Bijlage
Subsidieaanvraag
'Haalbaarheidsstudie Green Deal
Deal Nationaal Fonds
Energiebesparing'

Verstrekken subsidie aan het onderzoek 'Haalbaarheidsstudie Green Deal Nationaal Fonds Energiebesparing (NFEB)'

Gezien het verzoek van PricewaterhouseCoopers van 5 juli 2012 om een bijdrage ten behoeve van onderzoek gericht op de vorming van een aantrekkelijke consumentenpropositie ter stimulering van de vraag naar en de voorfinanciering van energiebesparende maatregelen in de gebouwde omgeving (fase 1), alsmede onderzoek gericht op een passend model voor fondsvorming ten behoeve van energiebesparende maatregelen in de gebouwde omgeving (fase 2);

Met inachtneming van het Subsidiebesluit experimenten en kennisoverdracht wonen (*Staatsblad* 10 oktober 2006, nr. 455) en de nadere regeling (*Staatscourant* 6 oktober 2006, nr. 195) en gelet op Verordening (EG) Nr. 800/2008 van de Europese Commissie van 6 augustus 2008 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag met de gemeenschappelijke markt verenigbaar worden verklaard ("de algemene groepsvrijstellingsverordening") (Publicatieblad van de Europese Unie 9.8.2008, L214/3);

Overwegende

- dat het onderzoek 'Haalbaarheidsstudie Green Deal Nationaal Fonds Energiebesparing (NFEB)' bijdraagt aan de beleidsdoelstellingen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) op het gebied van energiebesparing in de gebouwde omgeving,
- dat het onderzoek onderdeel is van de Green Deal aanpak van het kabinet die er op is gericht om concrete duurzame initiatieven te ondersteunen, waarbij barrières verdwijnen, innovaties worden ontwikkeld, gefinancierd en toegepast en duurzame kansen worden benut,
- dat de subsidieaanvraag is ingediend voordat de werkzaamheden aan de studie zijn begonnen en dat de Rijksoverheid zich ervan heeft vergewist, dat de door de begunstigde onderneming voorbereide documenten in samenhang met de ondertekende Green Deal aantonen dat wordt voldaan aan het criterium voor het stimulerend effect van de subsidie, zoals genoemd in artikel 8, derde lid, sub d van de algemene groepsvrijstellingsverordening, namelijk dat er sprake is van een wezenlijke toename van de snelheid waarmee het betrokken project of de betrokken activiteit wordt voltooid;

Besluit

Aan PricewaterhouseCoopers een eenmalige subsidie toe te kennen voor het onderzoek 'Haalbaarheidsstudie Green Deal Nationaal Fonds Energiebesparing (NFEB)' en de daarbij behorende begroting, genoemd onderzoek onder de navolgende nadere regels, welk besluit en welke regels gezamenlijk hierna worden genoemd 'de beschikking'.

Artikel 1 Definities

In deze beschikking wordt verstaan onder:

- a. Subsidiebesluit: Subsidiebesluit experimenten en kennisoverdracht wonen;
- b. milieustudies: studies die op grond van artikel 24 van de algemene groepsvrijstellingsverordening rechtstreeks verband houden met investeringen in energie besparende maatregelen onder de in artikel 21, van de algemene groepsvrijstellingsverordening, vastgestelde voorwaarden.

Artikel 2 Subsidieverlening

1. Subsidie wordt verleend op basis van het verzoek van PricewaterhouseCoopers van 5 juli 2012 voor het onderzoek 'Haalbaarheidsstudie Green Deal Nationaal Fonds Energiebesparing (NFEB)' met de daarin opgenomen begroting en planning die als bijlage bij deze beschikking zijn opgenomen (hierna te noemen: de activiteiten).
2. De subsidie bedraagt op grond van artikel 24 van de algemene groepsvrijstellingsverordening ten hoogste 50% van de kosten voor milieustudies, met een maximum van € 100.000,--, (honderdduizend euro) op basis van werkelijk gemaakte kosten. Dit bedrag is inclusief alle bijkomende kosten en is inclusief BTW en zal niet worden geïndexeerd.
3. De in aanmerking komende kosten zijn de kosten van de studie.

Artikel 3 Voorschot

Artikel 4 Vaststelling

1. De activiteiten starten direct na de subsidieverlening en worden uiterlijk 1 november 2012 afgerond.
2. Voor 30 november 2012 dient PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. een schriftelijke aanvraag tot vaststelling van de subsidie aan het onderzoek 'Haalbaarheidsstudie Green Deal Nationaal Fonds Energiebesparing (NFEB)' in.
3. De aanvraag tot vaststelling van de subsidie dient vergezeld te gaan van de bijbehorende stukken en toelichtingen, zoals beschreven in artikel 14 van het Subsidiebesluit.
4. Het ministerie van BZK zal binnen acht weken na ontvangst van de volledige aanvraag tot vaststelling de subsidie definitief vaststellen.
5. Indien blijkt dat de werkelijk gemaakte kosten lager zijn uitgevallen dan geraamd, zal de in artikel 2 vermelde hoogte van de subsidie worden bijgesteld.
6. Indien in het kader van de in de in deze beschikking opgenomen economische activiteiten sprake is van toekenning van een financieel of ander voordeel door een overheid of de Commissie van de Europese Gemeenschappen anders dan de subsidie die op grond van deze beschikking aan de subsidieontvanger wordt verstrekt, wordt de subsidie op grond van deze beschikking zodanig

- vastgesteld dat geen subsidie wordt verstrekt waarmee het totale op grond van de communautaire regelgeving toegestane voordeel wordt overschreden.
7. Onverminderd de mogelijkheden tot wijziging of intrekking op grond van de artikelen 4:46, 4:48, 4:49 en 4:50 van de Awb, kunnen de subsidieverlening en -vaststelling gewijzigd of ingetrokken worden, indien de Commissie van de Europese Unie bij onherroepelijk besluit heeft vastgesteld, dat er sprake is van staatssteun die niet verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt, dan wel aan een positieve beschikking ingevolge artikel 7, vierde lid, van de Verordening (EG) Nr. 659/1999 van de Raad van 22 maart 1999 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 93 van het EG-Verdrag (PB L 83 van 27 maart 1999) voorwaarden verbindt, waarvan de minister of de subsidieontvanger van mening is dat deze niet acceptabel zijn.
  8. Voor zover het totaal van de reeds verrichte betalingen het vastgestelde subsidiebedrag te boven gaat, zal terugvordering plaatsvinden.

Artikel 5 Projectcoördinator

Artikel 6 Verplichtingen

1. Op PricewaterhouseCoopers rusten binnen het kader van deze subsidie de verplichtingen als genoemd in artikel 11 van het Subsidiebesluit.
2. PricewaterhouseCoopers is verplicht op verzoek van de Minister onverwijld nadere informatie aan te leveren ten behoeve van nadere verantwoording aan de Europese Commissie.
3. Het is PricewaterhouseCoopers niet toegestaan deze subsidie te gebruiken voor andere, mogelijk commerciële, activiteiten. Voor het geval dat een deel van de activiteiten wordt uitgevoerd door een andere organisatie, dan dient dit tegen marktvoorwaarden te geschieden.

Artikel 7 Slotbepalingen

1. De in artikel 6 van het Subsidiebesluit genoemde indiening van een verzoek tot goedkeuring bij de Europese Commissie van een steunmaatregel op grond van artikel 88 (thans artikel 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie), wordt ingevuld met toepassing van de algemene groepsvrijstellingsverordening. Deze verordening voorziet in een vrijstelling van de aanmeldingsverplichting van genoemd Verdragsartikel. Indien aan de voorwaarden wordt voldaan, volstaat het zenden van een samenvatting van de gegevens over de steunmaatregel volgens een bij die verordening vastgesteld formulier.
2. Deze subsidiebeschikking wordt ten behoeve van de voor de toekenning van staatssteunvereiste doorzichtigheid via internet bekendgemaakt via www.rijksoverheid.nl.

's-Gravenhage,

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
namens deze,

Dhr drs. J.M.C. Smallenbroek,
Directeur Woningbouw

Aanleiding:

Op 28 februari 2012 heeft PwC, mede namens de andere partijen uit de energie-, de financiële, en de bouw- en installatiesector een Green Deal voorstel ingediend voor een haalbaarheidsstudie voor de oprichting van een National Fonds Energiebesparing (NFEB). Volgend op de goedkeuring van het voorstel is de Green Deal op 14 juni 2012 gepresenteerd.

Een groot aantal betrokken partijen draagt zowel financieel als met expertise bij. In aanvulling hierop vraagt PwC, mede namens de andere partijen in het NFEB de Rijksoverheid een financiële bijdrage van € 100.000

Binnen de relevante wettelijke kaders heeft de Rijksoverheid de mogelijkheid een financiële bijdrage van maximaal 100.000 euro beschikbaar te stellen ter ondersteuning van de haalbaarheidsstudie Nationaal Fonds Energiebesparing. Hiervoor dient PwC, mede namens de andere partijen, via deze route een subsidieaanvraag in.

Korte beschrijving haalbaarheidsstudie:

Beoogd doel van het NFEB is:

1. Realiseren van een labelsprong van rood (D-G) naar groen (A-C) in 2020 voor 1 miljoen woningen;
2. Het onderzoeken van de mogelijkheden van revolverend fonds om hiermee een laagdrempelige lening aan te bieden aan woningeigenaren voor het treffen van energiebesparingsmaatregelen;
3. Nationale aanpak samen met energiebedrijven, de installatiesector, banken en relevante maatschappelijke organisaties.

De eerste stap is nu het uitvoeren van een haalbaarheidsstudie naar de opzet van een NFEB. Hiertoe is een breed samenwerkingsverband met relevante marktpartijen geformeerd.

Onder leiding van PwC brengen marktpartijen en andere belanghebbenden expertise in op de verschillende onderdelen van de haalbaarheidsstudie. Het gaat daarbij om een aanpak in twee fases:

1. Een marktstudie en een juridische studie gericht op vorming van een aantrekkelijke consumentenpropositie. In deze fase wordt o.a. gekeken naar stimulering van de vraag naar energiebesparende oplossingen en het interesseren van financiers. Verder wordt een overzicht gemaakt van relevante wet- en regelgeving en wijzigingen die daarin mogelijk nodig zijn, bv. rondom het koppelen van een lening aan een woning, het wegnemen van financiële beperkingen voor energieleveranciers en de aflossing van de financiering via de energierekening.

2. Als partijen en de Rijksoverheid hiervoor voldoende perspectief zien: het opstellen van de financiële structuur en het uitvoeringsmodel van het fonds waarbij rekening wordt gehouden met de uitgangspunten voor een revolverende fondsconstructie uit het Lentepakkoord 2012.

In het projectplan, zoals bijgevoegd in de bijlage, worden de twee genoemde fases verder uitgewerkt in een aantal stappen met daarbij een planning in de tijd.

Resultaten en beoogde einddatum:

Het resultaat van de haalbaarheidsstudie is een verkenning van oplossingen voor knelpunten van de NFEB, kennisopbouw en ontwikkeling van een relevant netwerk en een breed gedeelde visie en aanpak voor de eventuele opzet van een NFEB. Uiteindelijk moet de NFEB het mogelijk maken om vergaande energiebesparing in de gebouwde omgeving te realiseren en daarmee de maatschappij verder te verduurzamen.

Einddatum:

- eerste fase van de studie (markt- en juridische studie): 15 september 2012
- tweede fase (financiële structuur en uitvoeringsmodel): 1 november 2012

Gecommitteerde bijdrage door deelnemende partijen:

PWC zal financiële en projectmanagement diensten leveren en daarmee de uitvoering van de haalbaarheidsstudie begeleiden. Clifford Chance LLP zal juridisch advies verlenen bij de verkenning van wet- en regelgeving.

Een aantal partijen zal zowel financieel als met hun expertise bijdragen. Het gaat per partij om de volgende financiële bijdragen:

- Nuon: 33000 euro
- Essent: 33000 euro
- Eneco: 31000 euro
- Delta: 3000 euro
- Uneto-VNI: 55000 euro
- Spaar het Klimaat: 5000 euro
- FME-CWM: 5.000 euro

ING, Rabobank en ABN Amro zullen een in-natura bijdrage leveren door het ter beschikking stellen van menskracht voor het opstellen het onderdeel van de haalbaarheidsstudie over de financiële structuur van het Nationaal Fonds Energiebesparing. De in-natura bijdrage zal gekapitaliseerd een waarde hebben van 85.000 euro.

Daarnaast zullen de bankpartijen een projectcoördinatie bijdrage leveren van elk 5000 euro (in totaal 15.000 euro).

Subsidieaanvraag:

Door in de vorm van een Green Deal steun te verlenen aan deze haalbaarheidsstudie, laat de Rijksoverheid zien dat het belangrijk is om een nationale aanpak van energiebesparing via een NFEb te verkennen.

Een groot aantal betrokken partijen draagt zowel financieel als met expertise bij. In aanvulling hierop vraagt PwC, mede namens de andere partijen in het NFEb de Rijksoverheid een financiële bijdrage van € 100.000.

Voorstel voor betaling:

Gaarne zien wij een voorschot van u tegemoet. Nadat wij het definitieve rapport aan u hebben toegestuurd – November 2012 – stellen wij voor om het restant van de toegekende subsidie betaalbaar te stellen.

Bijlage: Projectplan haalbaarheidsstudie Nationaal Fonds Energiebesparing

week	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38-43
Stap in project												
Stap 0 (voorbereiding)												
Plan van aanpak afronden, definitieve planning vaststellen												
Kick-off meeting												
Stap 1 (marktanalyse)												
Identificeren belangrijkste thema's, issues, bronnen												
Inventariseren en verzamelen beschikbare informatie (markt, andere initiatieven, golden rule, etc)												
Analyseren en interpreteren beschikbare informatie												
Inventariseren en verzamelen additionele informatie												
Analyseren en interpreteren additionele informatie												
Afstemmen informatie met NFFB leden en andere belanghebbenden + verwerken feedback												
Stap 2 (analyse wettelijk kader)												
Inventariseren relevante wet- en regelgeving voor een fonds, en evt benodigde wijzigingen daarin												
Risico inventarisatie												
Corporate governance structuur												
Identificeren potentiële wettelijke structuur opties, incl rechten & plichten van betrokken partijen												
Stap 3 (Opzetten financiële structuur fonds)												
Inventariseren en modelleren van scenario's voor financiële structuur fonds												
Inventariseren potentiële risico's												
Inventariseren van grootte en mogelijkheden van financieringsstromen												
Involed en betrokkenheid rating agencies												
Aanpak marktwerking												
Stap 4 (Opzetten operationele structuur fonds)												
Vaststellen van het business model												
Vaststellen van rollen en verantwoordelijkheden												
Opstellen van functiebeschrijvingen en mandaten												
Opstellen van statuut												
Opstellen van commerciële en operationele strategie												
Opstellen van marketing, sales en business development aanpak												
Vaststellen van Key Performance Indicators												